

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 08-50829767**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Centralstaden, förslag till detaljplan, 2016-17154

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran.

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt bilaga.

Ärendet

Föreliggande ärende innebär att Stockholms Centralstation byggs om med nya spår, plattformar och gånganslutningar samtidigt som nya byggnader för handel, kontor och hotell byggs på däck ovanför spåren mellan Vattugatan, Klarabergsviadukten och Kungsbron. Den nya utformningen av stationsfunktionen skapar förutsättningar för utökad kapacitet med två tåglägen istället för dagens enda. Den nya kommunikationslösningen innebär att en ny gångtunnel byggs strax söder om Klarabergsviadukten, som minskas i bredd, och att Centralhallen förlängs till den plats där tunneln och alla andra gångflöden möts. Väster om dagens centralhall byggs en ny stationsbyggnad som knyter samman spåren ovanifrån och som avslutas mot söder med en trädgård. Norr om Klarabergsviadukten föreslås fyra nya kvarter.

Skönhetsrådet finner att intentionerna i förslaget är goda och välkomnar att de nya byggnaderna, sin skala till trots, utgör en samlad horisontell volym som inte försöker konkurrera med omotiverade högdelar mot Stadshuset. Förslaget har i och med detta förutsättningar att läka samman staden och bringa lugn till ett mycket brokigt och storskaligt stadsrum. Den sammanhållna skalan och försöket att skapa en bättre stationsfunktion är förslagets stora fördelar. Rådet anser att vidare att förslaget skulle vinna på att bearbetas höjdmässigt så att volymerna genomgående kan sänkas i våningsantal. En sådan sänkning med vidhängande bearbetning av takvåningar skulle ge en mer övertygande helhet. För att uppnå en sänkning av volymerna kan rådet tänka sig att pröva en sammanläggning av de fyra norra kvarteren till två. Det nordligaste

kvarterets norrfasad kommer få stor synlighet i stadslandskapet och kräver därför en bearbetning för att motsvara digniteten i staden. De utkragande våningarna över Terminalslingan bör utgå.

Skönhetsrådet anser vidare att Centralstationsområdet måste ses som en helhet och att närliggande frågor som utvecklingen den s.k. snurrtomten med Klara City View, Klarabergsviaduktens bredd, Järnvägsparken och Klara Mälarstrand bör samordnas. Om brobredden minskas över Vasagatan bör denna nya bredd följa hela viaduktens sträckning till Kungsholmen. Den nya byggnaden på surrtomten kan i så fall skjutas norrut och bättre möta stadens byggnadsmassa. Järnvägsparken och Klara Mälarstrand bör upprustas och helst få entréer till den nya stationen för att skapa liv och bättre användning av platserna.

Avslutningsvis vill Skönhetsrådet kommentera hur den befintliga Centralstationen påverkas av förslagen till förändring. Rådet anser att den ursprungliga byggnaden från 1871 ska behandlas med stor respekt och uppskattar att den, trots stora förändringar runt omkring, alltjämt kommer spela huvudrollen i mötet med staden för resenärerna. Den föreslagna förlängningen av Centralhallen kan bli en attraktiv del av stationen om den utförs kvalitativt, det är mycket viktigt att de kulturhistoriska värdena tas till vara och att mötet mellan det äldre och det nya studeras ingående. I samband med förslaget bör mindre lyckade tillägg till stationsbyggnaden avlägsnas, exempelvis restaurangutbyggnaden mot Centralplan.

Bilaga till yttrande SR 2025/73

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt följande:

”Det nuvarande förslaget till stadsplan för området kring centralstationen kommer med största sannolikhet inte att genomföras. Skälet är att internationella o svenska erfarenheter av liknande stora o komplexa projekt nästan alltid visar sig bli mycket kostsammare än vad som uppskattades när projekten godkändes (som Bent Flyvbjerg studerat mer än någon annan). Trycket att höja exploateringsgraden och bygga högre kommer då att bli mycket stort. Om staden skulle gå med på det förstör staden stadsbilden med stadshuset. Om staden inte går med på att höja skalan måste, om exploateringen överhuvudtaget kan genomförs, kostnaderna hyvlas. Resultatet kommer att bli allmän sunkighet. Det är fullständigt uteslutet att regering och Riksdag skulle skjuta till extra skattemedel för ett stationsprojekt i Stockholm. Någon form av utbyggnad i etapper vore mycket bättre. Och vem vet - kanske kommer Trafikverkets prognoser över framtida järnvägsåkande då visa sig vara lika överskattade som de bilprognoser som en gång motiverade den motorvägsapparat som nu omger centralstationen. För Stockholm är Trafikverkets och Jernhusets nuvarande förslag ett oacceptabelt högriskprojekt.”

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2025-05-07
Inga Margareta,Varg	2025-05-07